

Wojewódzki Urząd Pracy
Obserwatorium Rynku Pracy

**Sytuacja bezrobotnych kobiet na lokalnym rynku
pracy w obszarze działania Filii WUP
w Bielsku – Białej**
Raport z badań sondażowych

*Bielsko – Biała * styczeń * 2014 r.*

Spis treści

1.	CEL I ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE BADANIA	3
1.1	Problemy badawcze oraz metoda i technika badań	3
1.2	Charakterystyka demograficzno - społeczna respondentek.....	4
2	GŁÓWNE WNIOSKI Z BADAŃ	7
2.1	Przyczyny utraty zatrudnienia i ocena sytuacji na rynku pracy	7
2.2	Aktywność na rynku pracy.....	9
2.2.1	Czynniki skłaniające do poszukiwania pracy.....	9
2.2.2	Aktywność w poszukiwaniu zatrudnienia	9
2.2.3	Sposoby poszukiwania pracy	11
2.2.4	Dotychczasowa aktywizacja z wykorzystaniem oferty powiatowego urzędu pracy	12
2.3	Samooceń własnych kwalifikacji i umiejętności.....	13
2.4	Ocena skuteczności aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu	14
2.5	Potrzeby szkoleniowe bezrobotnych kobiet	15
2.6	Gotowość do rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej	15
2.7	Problemy związane z nierównym traktowaniem kobiet i mężczyzn.....	17
2.7.1	Opinie respondentek na temat przyczyn bezrobocia kobiet	17
2.7.2	Opinie dotyczące dyskryminacji na rynku pracy	19
3	Podsumowanie i rekomendacje	22
4	Załącznik tabelaryczny	25

1. CEL I ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE BADANIA

1.1 Problemy badawcze oraz metoda i technika badań

Głównym celem sondażu było stworzenie obrazu sytuacji bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w obrębie działania filii Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej. Cele szczegółowe sformułowane zostały następująco:

- charakterystyka lokalnego bezrobocia kobiet na tle województwa śląskiego;
- określenie wieku, płci, wykształcenia, stanu cywilnego i doświadczenia zawodowego bezrobotnych kobiet;
- identyfikacja bezrobocia lokalnego w obszarze miasta i wsi;
- Rozpoznanie sytuacji rodzinnej bezrobotnych kobiet;
- Ustalenie poziomu zaangażowania bezrobotnych kobiet w poszukiwanie prac;
- rozpoznanie doświadczeń bezrobotnych kobiet z korzystania z różnych form wsparcia;
- określenie poziomu skuteczności form wsparcia w znalezieniu pracy;
- próba oszacowania samooceny bezrobotnych kobiet i określenie jej wpływu na uzyskanie zatrudnienia;
- rozpoznanie doświadczeń bezrobotnych kobiet w obszarze ewentualnej dyskryminacji / nierównego traktowania.

Cele uniwersalne badania sondażowego przedstawiały się następująco:

- pogłębiona analiza sytuacji bezrobotnych kobiet na lokalnym rynku pracy;
- ustalenie głównych problemów z jakimi spotykają się bezrobotne kobiety w trakcie poszukiwania pracy oraz jak te problemy kształtują ich własną ocenę o rynku pracy;
- określenie aktywności prozatrudnieniowej bezrobotnych kobiet;
- identyfikacja i przedstawienie potencjalnych zagrożeń wynikających z postaw bezrobotnych kobiet na rynku lokalnym.

Wykorzystano następujące źródła danych:

- pierwotne: kwestionariusz ankiety- podstawowe narzędzie badawcze
- wtórne: dane pozyskane ze sprawozdań MPiPS-01 o rynku pracy w czerwcu 2013 r.

Z danych zawartych w sprawozdaniu statystycznym o rynku pracy MPiPS-01 za czerwiec 2013 r. wynika, że według stanu na 30.06.2013 r. w powiatach znajdujących się w obszarze działania filii WUP w Bielsku-Białej zarejestrowanych było 16 256 kobiet. Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych w tym obszarze wynosił 52%.

Badania ankietowe będące przedmiotem niniejszego opracowania realizowane były w Powiatowych Urzędach Pracy w: Cieszynie, Pszczynie, Żywcu oraz Bielsku – Białej (obejmuje zasięgiem działania miast na prawach powiatu Bielsko-Biała oraz powiat Bielsk). Ankietyzacja prowadzona była w okresie września / października 2013 r.

Kwestionariusz anonimowej ankiety, pozwalającej na zebranie oczekiwanych informacji opracowany został w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Katowicach. Ankieta została skierowana do bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w wymienionych urzędach. Ilość ankiet uzależniona była od liczby zarejestrowanych kobiet w powiatowym urzędzie pracy (dobór próby kwotowy).

Dobrano próbę w wysokości 1% liczby bezrobotnych kobiet zarejestrowanych na rynku lokalnym (16 256). Ankiety wysłano do poszczególnych urzędów pracy według tabeli poniżej;

<i>Powiat</i>	<i>Liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet</i>	<i>Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych</i>	<i>Ilość ankiet</i>
Bielsko-Biała	3 452	21,2%	35
Powiat bielski	3 028	18,6%	30
Powiat cieszyński	3 675	22,6%	37
Powiat pszczyński	1 832	11,3%	18
Powiat żywiecki	4 269	26,3%	43
Razem:	16 256	100%	163

W poszczególnych powiatowych urzędach pracy ankiety badawcze zostały rozdane bezrobotnym kobietom przez pracownika powiatowego urzędu pracy.

1.2 Charakterystyka demograficzno - społeczna respondentek

Miejsce zamieszkania (miasto / wieś)

Zdecydowana większość osób wypełniających ankietę to kobiety zamieszkujące miasta (108 osób, tj. 66,3% próby). Wśród respondentek zamieszkałych w miastach blisko jedną trzecią stanowiły mieszkanki Bielska – Białej. Ponadto duża część mieszkała w Żywcu, Cieszynie, Pszczynie.

Kobiety zamieszkałe na wsi, w liczbie 55 osób, stanowiły 33,7% przebadanej próby.

Wiek respondentek

Wśród kobiet biorących udział w sondażu największą grupę stanowiły osoby w wieku od 25 do 34 lat (32,2). Na drugim miejscu znalazły się respondentki w przedziale wiekowym 35-49 lat. Dość zbliżony odsetek kobiet mieścił się w dwóch kategoriach wiekowych: 18-24 lata i powyżej 50 lat. Biorąc z punkt porównań strukturę wieku ogółu bezrobotnych kobiet w regionie stwierdzamy, że próba jest reprezentatywna pod względem udziału najmłodszych (poniżej 25 roku życia) i najstarszych bezrobotnych pań (powyżej 50 lat).

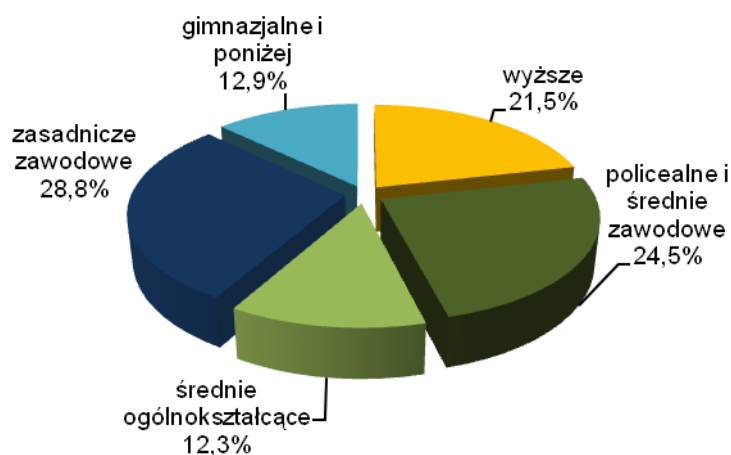
Wiek respondentek	Rozkład odpowiedzi		Struktura wieku kobiet w regionie
	Liczba wskazań	%	
18 – 24 lat	27	16,6%	17,2%
25 – 34 lat	46	28,2%	32,2%
35 – 49 lat	58	35,6%	30,4%
powyżej 50 lat	32	19,6%	20,2%
RAZEM	163	100,0%	100,0%

Wykształcenie

Ponad połowa respondentek legitymowała się wykształceniem średnim lub wyższym. Tylko co ósma miała najniższy poziom wykształcenia (gimnazjalny, podstawowy lub

poniżej). Wykształcenie zasadnicze zawodowe posiadało 28,8% przebadanych kobiet. Dokładne dane przedstawiono na wykresie.

Struktura wykształcenia respondentek N=163

W stosunku do danych dotyczących struktury wykształcenia bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w województwie śląskim w próbie nadreprezentowane były kobiety z wykształceniem wyższym natomiast niedoreprezentowane panie legitymujące się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Pod względem udziału kobiet z wykształceniem średnim, struktura próby odpowiada w zasadzie strukturze populacji generalnej.

Stan cywilny. Fakt posiadania dzieci

Większość respondentek to kobiety zamężne lub żyjące w stałym związku partnerskim (93 osoby, 57,1% próby). W zbiorowości mężatek i kobiet żyjących w konkubinacie zdecydowanie przeważały panie, które miały dzieci (83 osoby, co stanowiło aż 89,2% kobiet zamężnych/ żyjących w konkubinacie).

Osoby stanu wolnego (panny, wdowy, rozwódki oraz kobiety pozostające w separacji) stanowiły 42,9% ankietowanych (70 respondentek). W tej grupie 29 respondentek potwierdziło, że samotnie wychowuje co najmniej jedno dziecko (41,4% kobiet stanu wolnego). Globalnie w badanej próbie 68,7% stanowiły kobiety wychowujące potomstwo (68,7%, 112 osób); pozostałe 31,3% to kobiety bezdzietne (51 pań).

Dotychczasowy staż pracy

Większość respondentek miała doświadczenie zawodowe (149 kobiet, tj. 91,4% próby). Jedynie 14 kobiet poinformowało, że przed zarejestrowaniem się w powiatowym urzędzie pracy nigdy wcześniej nie pracowało (8,6%). Wśród pań, które dotychczas nie pracowały dominowały osoby młode, poniżej 25 roku życia, o czym świadczą dane zawarte w poniższej tabeli:

Wiek respondentek, które dotychczas nie pracowały N=14

Przedziały wiekowe	Liczba osób
od 18-24 lat	10
25-34 lat	3
35-49 lat	1
powyżej 50 lat	0

Ponad jedna trzecia pań bez stażu pracy poinformowała, że legitymuje się niskim poziomem wykształcenia (gimnazjalne lub poniżej).

Wykształcenie respondentek, które dotychczas nie pracowały N=14

Wykształcenie	Liczba osób
wyższe	3
policealne lub średnie zawodowe	3
zasadnicze zawodowe	3
podstawowe, gimnazjalne i poniżej	5

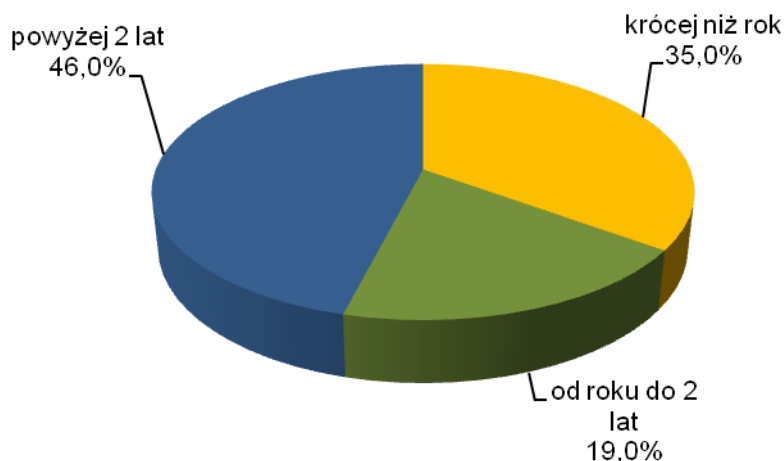
Większość kobiet legitymujących się stażem zatrudnienia wykonywała pracę wymagającą tych samych lub bardzo podobnych umiejętności na podobnych stanowiskach pracy (84 przypadki, 56,4%).

Na pytanie dotyczące liczby firm, w których były poprzednio zatrudnione odpowiedziało tylko 95 respondentek (na 149 poprzednio pracujących), w tym 65 wskazało, że pracowało w jednej firmie, pozostałe 30 miało doświadczenie zawodowe w kilku przedsiębiorstwach.

Czas pozostawania bez pracy

W badanej próbie znalazło się 57 kobiet, które pozostawały bez pracy w okresie do 12 miesięcy. Blisko połowa (75 kobiet) poszukiwała zatrudnienia ponad 2 lata, zaś 31 respondentek było „na bezrobociu” od 1 roku do 2 lat. Procentowy rozkład struktury według czasu pozostawania bez zatrudnienia zilustrowano graficznie.

Jak długo pozostaje Pani bez pracy N=163

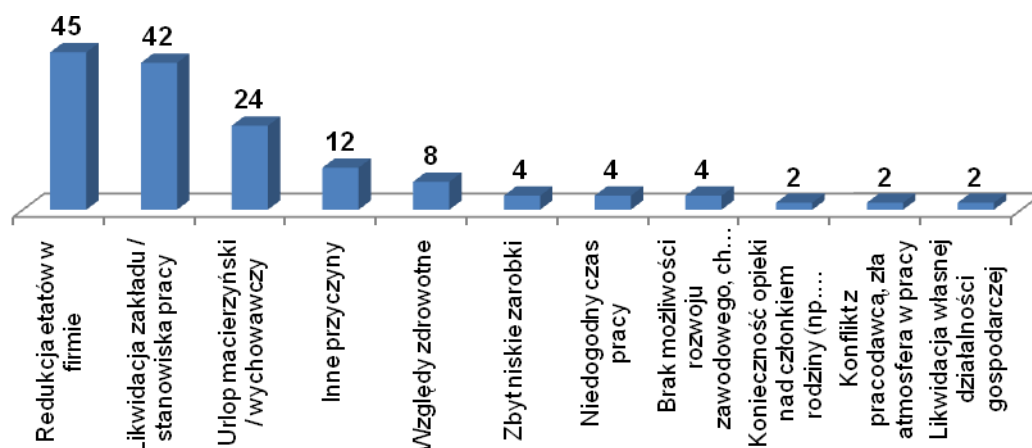

2 GŁÓWNE WNIOSKI Z BADAŃ

2.1 Przyczyny utraty zatrudnienia i ocena sytuacji na rynku pracy

Przypomnijmy, że zdecydowana większość respondentek biorących udział w badaniach to panie legitymujące się stażem pracy (149 kobiet). Zdiagnozowaniu przyczyn jej utraty służyło pytanie półotwarte „Co było główną przyczyną utraty przez Panią pracy?”. Ankietowane mogły wskazać najwyżej dwie najważniejsze przyczyny. Okazało się, że ponad połowa przebadanych kobiet utraciła zatrudnienie z przyczyn od siebie niezależnych. Kobiety te jako pierwszą, podstawową przyczynę wymieniały *redukcję etatów w firmie* (30,2%) oraz *likwidację zakładu / stanowiska pracy* (25,2%); oba wymienione powody to 58,4% wskazań. Ważną przyczyną okazały się także kwestie związane z urodzeniem lub wychowywaniem dziecka. Ponad 16% respondentek jako podstawową przyczynę utraty zatrudnienia wskazało *urlop macierzyński / wychowawczy*. Dokładne dane zawarto na wykresie.

Przyczyny utraty pracy wymieniane jako podstawowe N=149

Ponadto 46 respondentek, obok przyczyny podstawowej, podawała drugi główny powód utraty pracy. Najczęściej był to: *urlop macierzyński / wychowawczy*; *redukcja etatów w firmie*; *brak możliwości rozwoju zawodowego, chęć znalezienia lepszej pracy*; *niedogodny czas pracy*; *likwidacja własnej działalności gospodarczej*.

W przypadku kobiet, jako przyczynę podstawową wskazywały „*likwidację przedsiębiorstwa / stanowiska pracy*” jako drugi z powodów podawano:

Redukcja etatów w firmie	8 osób
Urlop macierzyński / wychowawczy	6 osób
Względy zdrowotne	2 osoby
Likwidacja własnej działalności gospodarczej	2 osoby
Konieczność opieki nad członkiem rodziny (np. rodzicami)	1 osoba
Brak możliwości rozwoju zawodowego, chęć znalezienia lepszej pracy	1 osoba

Respondentki, które jako podstawową przyczynę wskazały „*redukcję etatów w firmie*”, w następnej kolejności wymieniały:

Urlop macierzyński / wychowawczy	6 osób
Zmiana profilu przedsiębiorstwa	2 osoby
Inne przyczyny	2 osoby
Niedogodny czas pracy	1 osoba
Likwidacja własnej działalności gospodarczej	1 osoba

W przypadku, gdy podstawowa przyczyna utraty pracy określona została jako „*urlop macierzyński / wychowawczy*”, jako drugą z przyczyn wymieniano:

Niedogodny czas pracy	2 osoby
Względy zdrowotne	1 osoba
Konflikt z pracodawcą, zła atmosfera w pracy	1 osoba
Brak możliwości rozwoju zawodowego, chęć znalezienia lepszej pracy	1 osoba
Likwidacja własnej działalności gospodarczej	1 osoba
Inne przyczyny	1 osoba

Wśród kobiet, które poinformowały, że podstawową przyczyną zwolnienia były względy zdrowotne, jako powód drugi wskazywano: „*niedogodny czas pracy*” oraz „*brak możliwości rozwoju zawodowego, chęć znalezienia lepszej pracy*” (po jednym wskazaniu).

W przypadku *konfliktu z pracodawcą*, drugą ważną przyczyną był *brak możliwości rozwoju zawodowego i chęć znalezienia lepszej pracy* (1 osoba).

Kobiety, które jako główną przyczynę utraty zatrudnienia wskazały „*zbyt niskie zarobki*”, w trzech przypadkach podawały także drugą przyczynę, a mianowicie „*brak możliwości rozwoju zawodowego*”.

„*Brak możliwości rozwoju zawodowego*” był także wskazany jako drugi powód przez kobietę, która zatrudnienie utraciła z powodu „*niedogodnego czasu pracy*”.

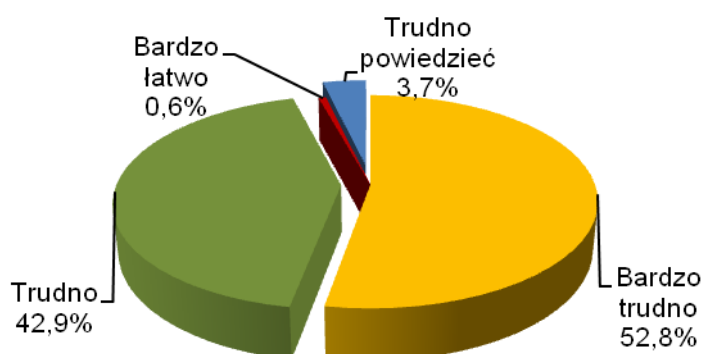
Interesowało nas także, jaka jest długość dotychczasowego stażu pracy kobiet poprzednio pracujących. Okazało się, że w zbiorowości pań legitymujących się doświadczeniem zawodowym (149 respondentek) dominowały kobiety o stażu pracy dłuższym niż 5 lat (80 kobiet, 53,7% poprzednio pracujących). Zaledwie co dziewiąta miała krótki staż pracy, do jednego roku (16 kobiet; 10,7%). Pozostałe 53 ankietowane (35,6%) wskazały, że ich staż pracy wynosi od 1 do 5 lat.

Zdiagnozowaniu, na ile sytuacja na rynku pracy może wpływać na bezrobocie respondentek służyło pytanie „*Jak ocenia Pani obecną sytuację na rynku pracy? Czy Pani zdaniem obecnie jest łatwo czy trudno znaleźć pracę?*”.

Zdecydowana większość respondentek przyznała, że obecnie pracę jest znaleźć „*bardzo trudno*” lub „*trudno*”. Tylko jedna z ankietowanych przyznała, że zatrudnienie znaleźć jest „*bardzo łatwo*”. Pozostałe 6 respondentek nie potrafiło (nie chciało) ustosunkować się do omawianej kwestii, dały temu wyraz wybierając opcję „*trudno powiedzieć*”.

Rozkład odpowiedzi zilustrowano graficznie.

Jak ocenia Pani obecną sytuację na rynku pracy. Czy Pani zdaniem obecnie jest łatwo czy trudno znaleźć pracę? N=163

2.2 Aktywność na rynku pracy

2.2.1 Czynniki skłaniające do poszukiwania pracy

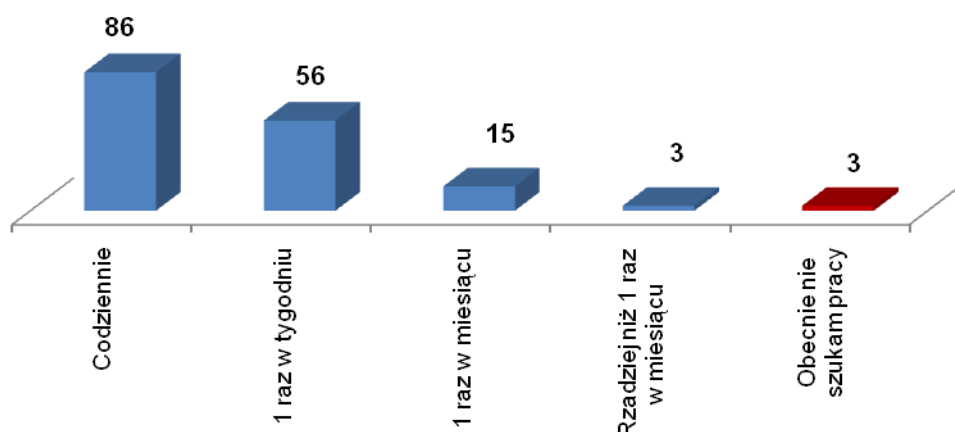
Wyniki badań wskazują, że głównymi czynnikami skłaniającymi do poszukiwania zatrudnienia są chęć poprawy sytuacji finansowej i usamodzielnienia się oraz chęć kontaktu z innymi ludźmi. Dokładne dane liczbowe zawiera tabela (ujęcie rankingowe, według wielkości zawartych w trzeciej kolumnie):

Pytanie. Jakie są główne czynniki skłaniające Panią do poszukiwania pracy (max 2 odpowiedzi)	Liczba odpowiedzi N=163 respondentki	Wskaźnik struktury %	Fracja populacji %
Chęć poprawy sytuacji finansowej	130	48,1%	79,8%
Chęć usamodzielnienia się	43	15,9%	26,4%
Chęć kontaktu z innymi ludźmi	35	13,0%	21,5%
Rozwój ambicji zawodowych	33	12,2%	20,2%
Chęć powrotu na rynek pracy po urodzeniu dziecka	27	10,0%	16,6%
Inne	2	0,7%	1,2%
Razem	270	100,0%	X

2.2.2 Aktywność w poszukiwaniu zatrudnienia

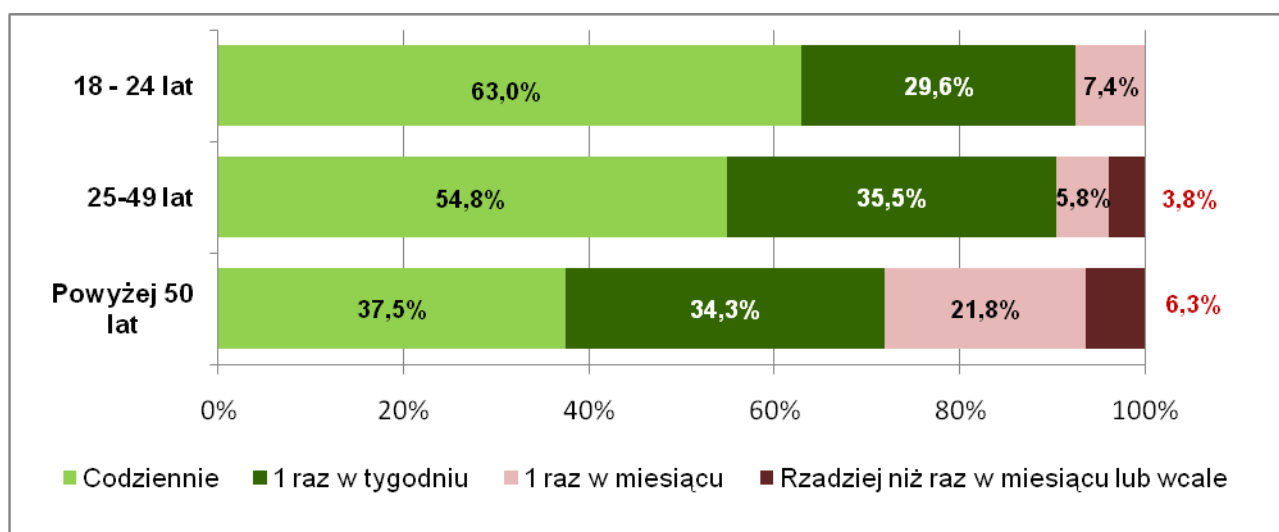
Pozytywnie ocenić należy wysiłki kobiet zmierzające do podjęcia zatrudnienia. Dla ponad połowy „szukanie pracy jest także pracą”; aż 52,8% respondentek potwierdziło, że szuka zatrudnienia codziennie. Co trzecia przyznała, że szuka pracy przynajmniej raz w tygodniu (34,4%). Zaledwie trzy respondentki przyznały, że aktualnie nie podejmują wysiłków zmierzających do rozpoczęcia zatrudnienia (1,8%). Dokładne dane zawarto na wykresie:

Jak często szuka Pani pracy? N=163

Częstotliwość, z jaką respondentki poszukiwały pracy warunkował w dużym stopniu wiek ankietowanych. Osoby młode (poniżej 25 roku życia) oraz bezrobotne od 25 do 49 roku życia znacznie częściej niż kobiety z grupy 50+ informowały, że poszukują pracy codziennie. Wynikało to z faktu, że dla osób młodych ważnym źródłem poszukiwania zatrudnienia był internet.

Wiek bezrobotnych kobiet a częstotliwość poszukiwania pracy N=163

Wpływ na rozkład odpowiedzi miała „długość stażu na bezrobociu”. Panie pozostające bez pracy relatywnie krótko (do 1 roku) częściej od pozostałych wskazywały, że szukają zatrudnienia codziennie. Najmniejszą aktywność odnotowano wśród kobiet pozostających bez zatrudnienia powyżej 2 lat.

Także sytuacja rodzinna determinowała w pewnym stopniu aktywność zatrudnieniową – kobiety nie wychowujące dzieci szukały pracy z większą częstotliwością; panie stanu wolnego częściej od zamężnych deklarowały, że szukają pracy codziennie.

Pozostałe cechy społeczno – demograficzne w mniejszym stopniu wpływały na rozkład odpowiedzi. Korelacje o których mowa ilustrują dane zawarte w tabeli:

Cechy społeczno – demograficzne respondentek	Częstotliwość, z jaką respondentki deklarowały poszukiwanie pracy. Dane w %			
	Codziennie	1 raz w tygodniu	1 raz w miesiącu	Rzadziej niż raz w miesiącu lub wcale
Ogółem	52,8	34,4	9,2	3,6
<i>Stan cywilny</i>				
- zamężna lub pozostająca w stałym związku (93 osoby)	49,5	36,6	10,8	3,2
- wolna (70 osób)	57,1	31,4	7,1	4,3
<i>Czy posiada dzieci</i>				
- tak (112 osób)	48,2	37,5	10,7	3,6
- nie (51 osób)	62,7	27,5	5,9	3,9
<i>Wiek</i>				
- od 18 do 24 lat (27 osób)	63,0	29,6	7,4	0,0
- od 25 do 49 lat (104 osoby)	54,8	35,5	5,8	3,8
- powyżej 50 lat (32 osoby)	37,5	34,3	21,8	6,3
<i>Miejsce zamieszkania</i>				
- miasto (108)	53,7	31,4	12,0	2,8
- wieś (55)	50,9	40,0	3,6	5,5
<i>Czas pozostawania bez pracy</i>				
- krócej niż rok (57)	66,7	28,1	3,5	1,8
- od 1 do 2 lat (31)	54,8	41,9	0	3,2
- powyżej 2 lat (75)	41,3	36,0	17,3	5,3
<i>Dotychczasowy staż pracy</i>				
- kobiety dotychczas pracujące (149)	53,2	33,5	9,4	4,0
- panie bez stażu pracy (14)	50,0	42,9	7,1	0,0

2.2.3 Sposoby poszukiwania pracy

Zdecydowana większość badanych przyznała, że szuka zatrudnienia korzystając z alternatywnych źródeł informacji o wolnych miejscach pracy. Stosuje także zróżnicowane sposoby znalezienia pracy. Przeciętnie każda respondentka szukała zatrudnienia w oparciu o cztery alternatywne sposoby. Przede wszystkim kobiety wskazywały na internet (z którego korzystało 76% ankietowanych) oraz oferty powiatowego urzędu pracy (69,3%). Nieco ponad połowa respondentek korzystała z pomocy rodziny bądź znajomych. Najmniej popularnym sposobem było posiłkowanie się usługami prywatnych agencji pośrednictwa pracy oraz własne ogłoszenia prasowe lub internetowe. Niewielka była też popularność targów pracy i zorganizowanych spotkań z pracodawcami.

Dokładne dane zawiera tabela (ujęcie rankingowe, według wielkości zawartych w trzeciej kolumnie):

Pytanie. W jaki sposób przeważnie szuka Pani pracy? (możliwość wskazania dowolnej liczby odpowiedzi)	Liczba odpowiedzi N=163 respondentki	Wskaźnik struktury %	Frakcja populacji %
Przeglądając Internet	124	19,30%	76,1%
Poprzez powiatowy urząd pracy	113	17,60%	69,3%
Poprzez rodzinę lub znajomych	110	17,20%	67,5%
Wysyłając moje CV do wybranych firm	85	13,30%	52,1%
Przeglądając ogłoszenia w gazetach	73	11,40%	44,8%
Chodząc osobiście do firm/zakładów pracy	57	8,90%	35,0%
Czytając ogłoszenia na słupach/w sklepach	45	7,00%	27,6%
Poprzez targi pracy, spotkania z pracodawcami	16	2,50%	9,8%
Dając własne ogłoszenia w gazetach lub Internecie	8	1,20%	4,9%
Przez prywatne agencje pośrednictwa pracy	7	1,10%	4,3%
Chwilowo nie szukam pracy	3	0,50%	1,8%
Razem	641	100,0%	X

2.2.4 Dotychczasowa aktywizacja z wykorzystaniem oferty powiatowego urzędu pracy

Uzyskane wyniki wskazują, że zdecydowana większość bezrobotnych kobiet korzystała dotychczas z instrumentów rynku pracy lub objęta była aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu (122 respondentki, tj. 73,9% ogółu przebadanych). Tylko co czwarta ankietowana przyznała, że dotychczas nie korzystała z żadnej z form aktywizacji.

Biorąc te 122 kobiety, objęte dotychczasowo aktywizacją, jako 100 procent stwierdzamy, że najbardziej popularnym wsparciem, oferowanym przez urzędy pracy było doradztwo zawodowe. W dalszej kolejności respondentki wymieniały kursy i szkolenia. Prawie co czwarta ankietowana wskazała na udział w zajęciach w klubie pracy lub stażach dla bezrobotnych. Pozostałe instrumenty rynku pracy (zatrudnienie subsydiowane, przygotowanie zawodowe dorosłych, dotacje na własny mały biznes) cieszyły się mniejszą popularnością. Dokładne dane dotyczące omawianej kwestii zawarto w tabeli.

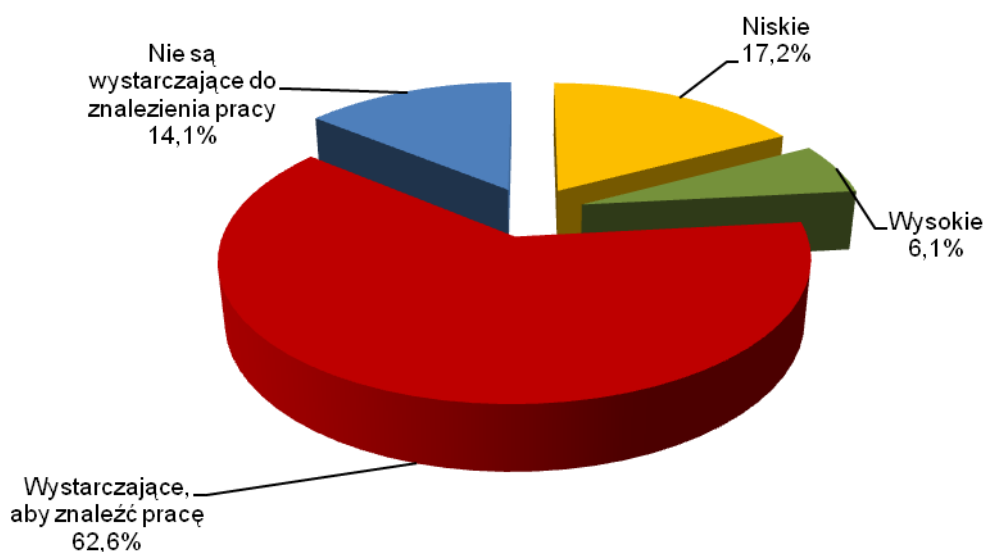
Pytanie. Z jakich form pomocy oferowanych bezrobotnym korzystała Pani dotychczas?	Liczba odpowiedzi N=122 respondentki	Wskaźnik struktury %	Frakcja populacji %
Doradztwo zawodowe	70	33,2%	57,4%
Kursy i szkolenia	54	25,6%	44,3%
Udział w zajęciach klubu pracy	35	16,6%	28,7%
Stáže dla bezrobotnych	30	14,2%	24,6%
Prace interwencyjne lub roboty publiczne	10	4,7%	8,2%
Prace społecznie użyteczne	5	2,4%	4,1%
Przygotowanie zawodowe dorosłych	4	1,9%	3,3%
Dotacja/pożyczka na rozpoczęcie działalności gospodarczej	2	0,9%	1,6%
Inne	1	0,5%	0,8%
Razem	211	100,0%	X

W zbiorowości pań, które potwierdziły udział w aktywizacji oferowanej przez powiatowy urząd pracy, większość skorzystała z ponad jednego instrumentu rynku pracy.

2.3 Samoocena własnych kwalifikacji i umiejętności

Zdecydowana większość badanych potwierdziła, że posiada kwalifikacje wystarczające do podjęcia zatrudnienia. Zaledwie 23 kobiety przyznały, że ich umiejętności i kompetencje nie są wystarczające do znalezienia pracy (14,1%). Dokładne dane dotyczące rozkładu odpowiedzi zilustrowano graficznie.

Jak ocenia Pani swoje kwalifikacje zawodowe? N=163

Poprosiliśmy respondentki o wskazanie posiadanych przez nie czterech cech (umiejętności), które uważają za najważniejsze przy poszukiwaniu pracy. Zdecydowanie najczęściej wymieniano kompetencje miękkie: umiejętność pracy w zespole, komunikatywność, odpowiedzialność, uczciwość, lojalność. Co trzecia ankietowana przyznała, że posiada prawo jazdy (35,0%), jednak własnym samochodem dysponowały zaledwie 22 panie (13,5%).

Tylko 20 ankietowanych potwierdziła znajomość języków obcych. Co czwarta bezrobotna kobiet zadeklarowała, że potrafi obsługiwać komputer (27,6%, 45 respondentek).

Dokładne dane zawiera tabela (ujęcie rankingowe, według wielkości zawartych w ostatniej kolumnie):

Pytanie. Proszę podać maksymalnie cztery cechy lub umiejętności, które uważa Pani za swoje atuty jako pracownika lub potencjalnego pracownika	Liczba odpowiedzi N=163 respondentki	Wskaźnik struktury %	Frakcja populacji %
Umiejętność pracy w zespole	94	13,70%	57,7%
Komunikatywność	86	12,60%	52,8%
Odpowiedzialność	83	12,10%	50,9%
Uczciwość, lojalność	70	10,20%	42,9%

Pytanie. Proszę podać maksymalnie cztery cechy lub umiejętności, które uważa Pani za swoje atuty jako pracownika lub potencjalnego pracownika	Liczba odpowiedzi N=163 respondentki	Wskaźnik struktury %	Frakcja populacji %
Prawo jazdy	57	8,30%	35,0%
Samodzielność	49	7,20%	30,1%
Umiejętność obsługi komputera	45	6,60%	27,6%
Umiejętność obsługi kasy fiskalnej	42	6,10%	25,8%
Dyspozycyjność	41	6,00%	25,2%
Kreatywność	31	4,50%	19,0%
Dysponowanie własnym samochodem	22	3,20%	13,5%
Znajomość języków obcych	20	2,90%	12,3%
Umiejętność obsługi urządzeń biurowych (fax, ksero, urządzenie wielofunkcyjne, itp.)	20	2,90%	12,3%
Wiedza specjalistyczna	15	2,20%	9,2%
Umiejętność negocjacji	9	1,30%	5,5%
Razem	684	100,0%	X

2.4 Ocena skuteczności aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu

Chcieliśmy poznać opinie ankietowych bezrobotnych kobiet na temat skuteczności podstawowych, najczęściej oferowanych przez powiatowe urzędy pracy usług i instrumentów rynku pracy. Respondentki miały możliwość wskazania trzech opcji, średnio każda z nich wybrała po dwie możliwości. W opinii badanych najbardziej skuteczną formą pomocy są szkolenia oraz staże dla bezrobotnych. W następnej kolejności wymieniana była usługa doradztwa zawodowego. Stosunkowo nisko oceniono przydatność dotacji / pożyczek na uruchomienie działalności gospodarczej oraz zatrudnienia subsydiowanego.

Dokładne dane zawiera tabela (ujęcie rankingowe, według wielkości zawartych w ostatniej kolumnie):

Pytanie. Które z wymienionych form pomocy zalicza Pani do najbardziej przydatnych w znalezieniu pracy? (maksymalnie 3 odpowiedzi)	Liczba odpowiedzi N=163 respondentki	Wskaźnik struktury %	Frakcja populacji %
Kursy i szkolenia	115	33,1%	70,6%
Staże dla bezrobotnych	73	21,0%	44,8%
Doradztwo zawodowe	52	15,0%	31,9%
Dotacja/pożyczka na rozpoczęcie działalności gospodarczej	27	7,8%	16,6%
Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	26	7,5%	16,0%
Udział w zajęciach klubu pracy	24	6,9%	14,7%
Prace interwencyjne	16	4,6%	9,8%
Roboty publiczne	7	2,0%	4,3%
Prace społecznie użyteczne	3	0,9%	1,8%
Żadne	3	0,9%	1,8%
Inne	1	0,3%	0,6%
Razem	347	100,0%	X

2.5 Potrzeby szkoleniowe bezrobotnych kobiet

Zaledwie 5 ankietowanych kobiet przyznało, że nie byłyby zainteresowane żadnymi kursami i szkoleniami. Pozostałe najchętniej uczestniczyłyby w kursach językowych, informatycznych oraz dotyczących opieki domowej. Dokładne dane zawarto w tabeli (ujęcie rankingowe).

Pytanie. Zakładając, że miałyby Pani możliwości czasowe i finansowe, w jakich szkoleniach chciałaby Pani uczestniczyć? (możliwość wskazania maksymalnie 4 odpowiedzi)	Liczba odpowiedzi N=163 respondentki	Wskaźnik struktury %	Frakcja populacji %
Języki obce	65	15,8%	39,9%
Informatyka i wykorzystanie komputerów	51	12,4%	31,3%
Opieka społeczna w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi	38	9,2%	23,3%
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia	36	8,7%	22,1%
Sprzedaż, marketing (np. obsługa kas fiskalnych, obsługa klienta)	33	8,0%	20,2%
Prace sekretarskie i biurowe	29	7,0%	17,8%
Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	28	6,8%	17,2%
Opieka zdrowotna (np. masaż leczniczy, kurs pierwszej pomocy)	27	6,6%	16,6%
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	24	5,8%	14,7%
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	21	5,1%	12,9%
Zarządzanie i administrowanie	20	4,9%	12,3%
Usługi gastronomiczne (np. kucharz, kelner)	18	4,4%	11,0%
Usługi transportowe (prawo jazdy, obsługa wózków widłowych, przewóz osób, towaru itp.)	15	3,6%	9,2%
W żadnych	5	1,2%	3,1%
Budownictwo (np. tynkarz, malarz, kursy spawania)	1	0,2%	0,6%
W innych - jakich	1	0,2%	0,6%
Razem	412	100,0%	X

2.6 Gotowość do rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej

Relatywnie rzadko bezrobotne kobiety deklarowały chęć uruchomienia własnej działalności gospodarczej. Z badań wynika, że samozatrudnienie nie jest traktowane jako opcja umożliwiająca ulokowanie się na rynku pracy. Zaledwie 9 respondentek przyznało, że obecnie rozważają możliwość założenia własnej firmy. Blisko połowa nigdy nie myślała o uruchomieniu działalności gospodarczej, zaś co szósta ankietowana nie chciała (nie potrafiła) ustosunkować się do problemu ewentualnego samozatrudnienia i wybrała opcję „trudno powiedzieć”. Rozkład odpowiedzi przedstawiono w tabeli.

Pytanie. Czy kiedykolwiek rozważała Pani założenie własnej działalności gospodarczej	Liczba wskazań	Wskaźnik struktury %
Nie – nigdy nie myślałam o samozatrudnieniu	72	44,2%
Tak – rozważałam założenie własnej działalności gospodarczej, ale się na to nie zdecydowałam	35	21,5%
Trudno powiedzieć	28	17,2%
Tak- prowadziłam w przeszłości własną działalność	19	11,7%

Pytanie. Czy kiedykolwiek rozważała Pani założenie własnej działalności gospodarczej	Liczba wskazań	Wskaźnik struktury %
gospodarczą		
Tak – obecnie rozważam założenie własnej działalności gospodarczej	9	5,5%
Razem	163	100,0%

Fakt posiadania dzieci, wiek respondentek, czas pozostawania bez pracy oraz dotychczasowy staż pracy w największym stopniu wpływały na rozkład odpowiedzi. I tak, kobiety wychowujące (posiadające) potomstwo częściej od bezdzietnych prowadziły w przeszłości działalność gospodarczą, obecnie rozważały możliwość samozatrudnienia. Wśród kobiet bezdzietnych relatywnie wysoki był odsetek osób niezdecydowanych. W tej subpopulacji co piąta respondentka nie chciała / nie potrafiła odpowiedzieć na pytanie dotyczące możliwości uruchomienia własnego małego biznesu, dając temu wyraz poprzez wybranie opcji „*trudno powiedzieć*”.

Biorąc pod uwagę zmienną wieku stwierdziliśmy, że w grupie kobiet najmłodszych (poniżej 25 roku życia) szczególnie wysoki był odsetek osób niezdecydowanych, które nie chciały (nie potrafiły) odnieść się do problemu samozatrudnienia. Najwyższą gotowość do założenia własnej działalności gospodarczej odnotowano w zbiorowości kobiet z przedziału od 25 do 49 roku życia. Panie najstarsze, z grupy 50+ relatywnie rzadko widziały możliwość zmiany sytuacji zatrudnieniowej poprzez samo zatrudnienie. W tym aspekcie uzyskane wyniki są zbieżne z twardymi danymi statystycznymi. Z informacji zbieranych w ramach statystyki publicznej wynika, że najstarsi bezrobotni rzadko korzystają z dotacji na uruchomienie własnego small biznesu. Warto także zwrócić uwagę na bardzo wysoki odsetek osób niezdecydowanych / nieprzekonanych do tej formy aktywizacji, jaki odnotowano wśród kobiet najmłodszych (40,7%). W tym przypadku działania publicznych służb zatrudnienia powinny koncentrować się na promocji samozatrudnienia, poprzez na przykład wskazywanie dobrych praktyk i upowszechnianie informacji o sposobach prowadzenia własnej firmy (procedury rejestracyjne, informacje o podatkach, możliwościach uzyskania kredytów lub tp).

Czas pozostawania bez pracy to kolejna zmienna wpływająca na rozkład odpowiedzi. Najwyższy odsetek kobiet, które rozważały lub obecnie rozważają możliwość założenia działalności gospodarczej odnotowano w grupie pań pozostających bez zatrudnienia w okresie od 1 roku do 2 lat.

Także miejsce zamieszkania w pewnym stopniu wpływało na gotowość do samo zatrudnienia. Ta forma aktywizacji była bardziej akceptowalna przez kobiety zamieszkujące na terenach wiejskich.

Dokładne dane dotyczące rozkładu odpowiedzi zawarto w tabeli.

Cechy społeczno – demograficzne respondentek	Czy kiedykolwiek rozważała Pani założenie własnej działalności gospodarczej <u>Dane w %</u>				
	Nie – nigdy nie myślałam o samozatrudnieniu	Tak – rozważałam założenie własnej działalności gospodarczej, ale się na to nie zdecydowałam	Trudno powiedzieć	Tak - prowadziłam w przeszłości własną działalność gospodarczą	Tak – obecnie rozważam założenie własnej działalności gospodarczej
Ogółem	44,2	21,5	17,2	11,7	5,5
<i>Stan cywilny</i>					
- zamężna lub pozostająca w stałym związku (93 osoby)	45,2	20,4	14,0	11,8	8,6
- wolna (70 osób)	42,9	22,9	21,4	11,4	1,4
<i>Czy posiada dzieci</i>					
- tak (112 osób)	42,0	21,4	15,2	15,2	6,3
- nie (51 osób)	49,0	21,6	21,6	3,9	3,9
<i>Wiek</i>					
- od 18 do 24 lat (27 osób)	37,0	18,5	40,7	3,7	0,0
- od 25 do 49 lat (104 osoby)	44,2	24,0	10,6	14,4	6,7
- powyżej 50 lat (32 osoby)	50,0	15,6	18,7	9,4	6,3
<i>Miejsce zamieszkania</i>					
- miasto (108)	47,2	17,6	16,7	12,0	6,5
- wieś (55)	38,2	29,1	18,2	10,9	3,6
<i>Czas pozostawania bez pracy</i>					
- krócej niż rok (57)	45,6	22,8	17,5	3,6	10,5
- od 1 do 2 lat (31)	35,5	25,8	19,4	19,4	0,0
- powyżej 2 lat (75)	46,7	18,7	16,0	14,7	4,0
<i>Dotychczasowy staż pracy</i>					
- kobiety dotychczas pracujące (149)	44,3	22,8	14,1	12,8	6,0
- panie bez stażu pracy (14)	42,9	7,1	50,0	0,0	0,0

2.7 Problemy związane z nierównym traktowaniem kobiet i mężczyzn

2.7.1 Opinie respondentek na temat przyczyn bezrobocia kobiet

Jednym z zagadnień poruszanych w trakcie badania było rozpoznanie opinii bezrobotnych kobiet, czy w znalezieniu pracy ogranicza je poziom wykształcenia, doświadczenie zawodowe, posiadane kwalifikacje, sytuacja rodzinna czy też występują inne bariery uniemożliwiające podjęcie pracy.

Jak wynika ze wskazań respondentek główną przeszkodą w znalezieniu pracy przez kobiety bezrobotne jest *wiek* – tak wskazywały przeważnie kobiety powyżej 50 roku życia (90,6% wskazań z tej grupy wiekowej) oraz z przedziału wiekowego od 35 do 49 lat (65,5% wskazań z tej grupy wiekowej).

Problemy kobiet w znalezieniu pracy wynikają także w dużej mierze z trudności w pogodzeniu roli zawodowej oraz macierzyńskiej. Prawie co druga ankietowana kobieta od 18 do 34 roku życia wskazała *brak możliwości przekazania opieki nad dziećmi* jako przeszkodę w znalezieniu pracy. Przypomnijmy, że 69% bezrobotnych kobiet, które brały udział w sondażu zadeklarowało posiadanie dzieci, a 46,4% z nich brak opieki nad dzieckiem wskazało jako główną przeszkodę w znalezieniu pracy.

Ponadto barierą w znalezieniu pracy przez kobiety bezrobotne jest brak doświadczenia zawodowego oraz brak odpowiedniego wykształcenia. Warto przypomnieć, że doświadczenie zawodowe powyżej 5 lat zadeklarowała co druga pani biorąca udział w sondażu a nieznaczna część kobiet bezrobotnych (8,6%) dotychczas nie pracowała. Czynniki zewnętrzne takie jak niedogodny czas pracy czy propozycje pracy poniżej własnych kwalifikacji są przeszkodą dla niewielu ankietowanych pań w znalezieniu pracy. Ponadto część kobiet nie dostrzega przeszkód w czynnikach zależnych od nich samych. *Nieumiejętność zaprezentowania swoich zalet na rozmowie kwalifikacyjnej czy nieumiejętność poszukiwania pracy* nie są dla bezrobotnych kobiet przeszkodą w powrocie na rynek pracy.

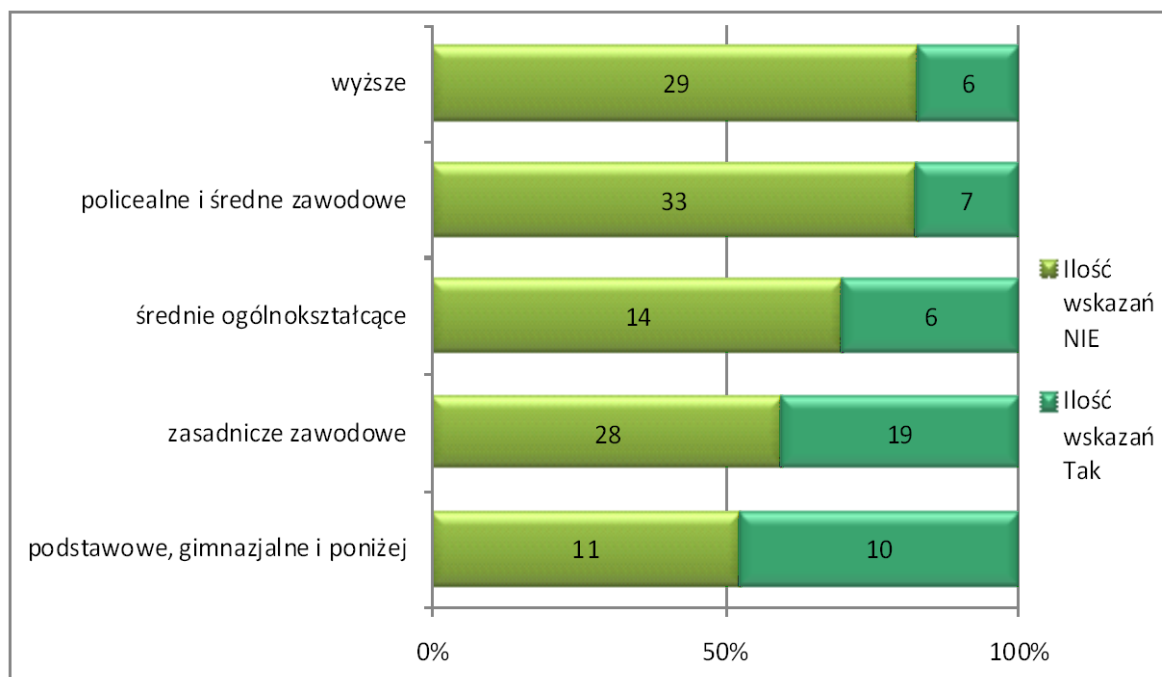
Dokładne dane dotyczące rozkładu odpowiedzi zawarto w tabeli.

Pytanie. Jak Pani myśli, co przeszkadza kobietom w znalezieniu pracy? (max 3 odpowiedzi)	Liczba odpowiedzi N=163 respondentki	Wskaźnik struktury %	Fracja populacji %
Brak doświadczenia zawodowego	62	15,2%	38,0%
Brak odpowiedniego wykształcenia	48	11,8%	29,4%
Brak odpowiednich kwalifikacji	35	8,6%	21,5%
Wiek	76	18,6%	46,6%
Brak możliwości przekazania opieki nad dzieckiem/dziećmi	68	16,7%	41,7%
Niedogodny czas pracy	24	5,9%	14,7%
Propozycje pracy poniżej własnych kwalifikacji	23	5,6%	14,1%
Niskie płace	46	11,3%	28,2%
Nieumiejętność zaprezentowania swoich zalet na rozmowie kwalifikacyjnej	16	3,9%	9,8%
Nieumiejętność szukania pracy	7	1,7%	4,3%
Inne	3	0,7%	1,8%
Razem	408	100,0%	X

W wyniku przeprowadzonej analizy można więc wskazać trzy grupy utrudnień, z którymi muszą radzić sobie badane: wynikające z wieku badanych kobiet, konieczności pogodzenia roli zawodowej z obowiązkami macierzyńskimi oraz odnoszące się do niedostatecznych kwalifikacji i umiejętności. Jak wykazała analiza, istotnym problemem bezrobotnych kobiet jest również nieodpowiednie wykształcenie, dlatego też postanowiono sprawdzić, jakiego poziomu edukacji to dotyczy.

Poniższy wykres pokazuje bardzo wyraźną zależność liniową – odsetek respondentek dostrzegających tę barierę systematycznie maleje wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia badanych. Prawie połowa absolwentek gimnazjów i szkół podstawowych (47,6%) stwierdziło, iż są niedostatecznie wykształcone, podczas gdy taką samą opinię wyraziła tylko co szósta kobieta z dyplomem wyższej uczelni (17%).

Nieodpowiedni poziom wykształcenia jako bariera w poszukiwaniu pracy a poziom wykształcenia bezrobotnych kobiet N=163

2.7.2 Opinie dotyczące dyskryminacji na rynku pracy

Jednym z zagadnień poruszanych w trakcie badania było poznanie opinii respondentek związanych z gorszym traktowaniem kobiet poszukujących pracy oraz poznanie ich osobistych doświadczeń z przejawami dyskryminacji.

Ponad połowa respondentek (55,2% wskazań) stwierdziła, że kobiety poszukujące pracy są gorzej traktowane niż poszukujący pracy mężczyźni.

Wśród nich były przeważnie kobiety zamieszkujące lokalne miasta (65,5% wskazań), a co druga z nich pochodziła z Bielska-Białej. Na wyrażaną opinię nie wpływa poziom wykształcenia respondentek - ponad połowa z każdej grupy wykształcenia uważa, że są gorzej traktowane niż mężczyźni. Jak wykazano w tabeli poniżej, w grupie kobiet dostrzegających gorsze traktowanie przeważają znacznie panie z wykształceniem wyższym, pochodzące z obszarów wiejskich (66,6% wskazań).

Jak wynika z przeprowadzonego badania wiele respondentek nie podziela opinii o gorszym traktowaniu kobiet poszukujących pracy od mężczyzn (44,1% wskazań). Na wyrażoną opinię wpływa wiek respondentek - co trzecia z nich pochodziła z grupy wiekowej od 25 do 34 roku życia lub 35 do 49 roku życia.

Opinie na temat dyskryminacji kobiet a miejsce zamieszkania w podziale na poziom wykształcenia N=161

Czy uważa pani, że kobiety poszukujące pracy są gorzej traktowane niż mężczyźni?	Miasta (Bielsko-Biała, Cieszyn, Żywiec, Pszczyna)			Obszary wiejskie		
	wykształcenie			wykształcenie		
	Podstawowe, gimnazjalne lub zasadnicze zawodowe	Średnie ogólnokształcące lub policealne i średnie zawodowe	Wyższe	Podstawowe, gimnazjalne lub zasadnicze zawodowe	Średnie ogólnokształcące lub policealne i średnie zawodowe	Wyższe
	N=43	N=39	N=25	N=24	N=21	N=9
	<i>w procentach</i>					
Tak	53,5	56,4	56,0	54,2	57,1	66,6
Nie	46,5	43,6	44,0	45,8	42,9	33,4
Ogółem	100	100	100	100	100	100

2.7.3 Dyskryminacja kobiet - praktyki dyskryminacyjne stosowane wobec kobiet na rynku lokalnym

Aby uzyskać informacje o napotykanym wśród kobiet podczas poszukiwania pracy przejawach dyskryminacji lub stereotypowego postrzegania kobiecych ról zawodowych zapytaliśmy respondentki, czy kiedykolwiek spotkały się osobiście z określonymi zachowaniami ze strony pracodawców. Najwięcej wskazań respondentek dotyczyło ekonomicznego aspektu dyskryminacji. Co druga z kobiet biorących udział w sondażu dostrzegła, że jej wynagrodzenie było niższe niż wynagrodzenie mężczyzn. Z sytuacją taką spotykały się najczęściej kobiety w wieku od 35 do 50 lat i powyżej (64,4%), a spośród nich co druga kobieta posiadała wykształcenie wyższe lub policealne (55,3%).

Dokładne dane dotyczące rozkładu odpowiedzi zawarto w tabeli (ujęcie rankingowe).

Pytanie. Z jakimi przypadkami gorszego traktowania/dyskryminacji spotkała się Pani osobiście?	Liczba odpowiedzi N=163 respondentki	Wskaźnik struktury %	Frakcja populacji %
Niższe wynagrodzenie	73	30,2%	44,8%
Pytania o sytuację rodzinną podczas rozmów kwalifikacyjnych	58	24,0%	35,6%
Gorsze traktowanie w pracy ze względu na posiadanie dzieci/zajęcie w ciąży	43	17,8%	26,4%
Nierówne traktowanie w pracy (lobbing)	38	15,7%	23,3%
Mniejsze szanse na awans zawodowy	25	10,3%	15,3%
Inne	5	2,1%	3,1%
Razem	242	100%	X

Drugim co do wielkości przejawem dyskryminacji, na który wskazały respondentki były pytania o sytuację rodzinną podczas rozmów kwalifikacyjnych. Najczęściej takie deklaracje składały respondentki w wieku od 25 do 49 lat (72,4%), mężatki lub pozostające w stałym, nieformalnym związku (44,8%).

Jak wynika z przeprowadzonej analizy istnieje wyraźny związek między kobietami, które deklarowały posiadanie dzieci i dostrzegały gorsze traktowanie w pracy ze względu na ich posiadanie lub ewentualne macierzyństwo. Co trzecia kobieta posiadająca potomstwo doświadczyła tego rodzaju dyskryminacji (33,9%), a 81,6% z nich było w wieku od 25 do 49 lat. Taką opinię wyraża znacznie mniej liczna grupa respondentek nieposiadających dzieci (9,8%).

Ważnym elementem analizy była próba zdefiniowania przypadków gorszego traktowania w zależności od tego, czy definiują je mieszkanki miasta czy respondentki zamieszkałe na terenach wiejskich. W poniższej tabeli przedstawiono odsetek wskazań na sytuacje dyskryminacji kobiet z uwzględnieniem zmiennych takich jak wiek i miejsce zamieszkania (miasta, obszary wiejskie). poszczególnych przypadków dyskryminacyjnych z jakimi zetknęły się bezrobotne kobiety w poszczególnych grupach wiekowych z uwzględnieniem miejsca zamieszkania.

**Ranking przypadków nierówności na rynku pracy w podziale na miejsce zamieszkania
a wiek respondentek N=242**

Przypadki dyskryminacji osobiście doznane	Miasta (Bielsko-Biała, Cieszyn, Żywiec, Pszczyzna)				Obszary wiejskie			
	Wiek				Wiek			
	Ogółem liczba uzyskanych wskazań = 242 w tym:							
	18-24 lat	25-34 lat	35-49 lat	50+	18-24 lat	25-34 lat	35-49 lat	50+
	w procentach				w procentach			
Niższe wynagrodzenie (73 wskazania)	27,6%	21,3%	31,4%	54,2%	25,0%	25,0%	29,7%	31,8%
Pytania o sytuację rodzinną podczas rozmów kwalifikacyjnych (58)	24,1%	34,0%	25,5%	12,5%	25,0%	20,8%	21,6%	18,2%
Gorsze traktowanie w pracy ze względu na posiadanie dzieci/zajęcie w ciąży (43)	24,1%	21,3%	13,7%	4,2%	25,0%	20,8%	29,7%	0,0%
Nierówne traktowanie w pracy (lobbing) (38)	13,8%	14,9%	17,6%	16,7%	0,0%	20,8%	16,2%	13,6%
Mniejsze szanse na awans zawodowy (25)	6,9%	6,4%	11,8%	8,3%	25,0%	8,3%	2,7%	31,8%
Inne (5)	3,4%	2,1%	0,0%	4,2%	0,0%	4,2%	0,0%	4,5%
Razem	29 wsk.= 100%	47 wsk.= 100%	51 wsk.= 100%	24 wsk.= 100%	8 wsk.= 100%	24 wsk.= 100%	37 wsk.= 100%	22 wsk.= 100%

- Respondentki miały możliwość wskazania kilku przejawów nierównego traktowania kobiet i mężczyzn na rynku pracy.

Jak wynika z prezentowanej tabeli kobiety zamieszkujące lokalne miasta wskazywały jako najczęstszy przejaw dyskryminacji na rynku pracy niższe wynagrodzenie w stosunku do mężczyzn, co dotyczy kobiet w przedziałach wieku 18-24 lata (27,6%), 35-49 lat (31,4%) i powyżej 50 lat (54,2%).

Dla kobiet z grupy wiekowej 25-34 lat częstszym przejawem dyskryminacji są pytania o sytuację rodzinną (34%), ale aspekt gorszego wynagrodzenia jest także istotnym elementem zjawiska dyskryminacji, co potwierdziło 21,3% ankietowanych w tej grupie kobiet. Także w opinii kobiet zamieszkujących obszary wiejskie występuje element dyskryminacji płacowej. W każdej z grup wiekowych pojawiły się w znaczącym stopniu odpowiedzi potwierdzające występowanie tego zjawiska, na co wskazało 25% kobiet w przedziale wieku 19-24 i 25-34 lat, 29,7% w przedziale 35-49 lat i aż 31,8% kobiet powyżej 50 roku życia. Kolejnymi istotnymi przejawami nierówności na rynku pracy, wskazywanymi przez bezrobotne kobiety, są przypadki dopytywania o sytuację rodzinną podczas rozmów kwalifikacyjnych poprzedzających przyjęcie do pracy oraz gorsze traktowanie przez pracodawcę lub potencjalnego pracodawcę w sytuacji posiadania dzieci lub ewentualnego macierzyństwa. W pierwszym przypadku najczęściej problem dotyczył kobiet w przedziałach wieku od 19 do 49 lat, niezależnie od miejsca ich zamieszkania (od 20,8% - 34,0%), a w drugim przypadku kobiet zamieszkałych w miastach w wieku od 19 do 34 lat oraz kobiety od 19 do 49 roku życia w zamieszkałych na wsi.

3 Podsumowanie i rekomendacje

1. Ponad połowa przebadanych kobiet utraciła zatrudnienie z przyczyn od siebie niezależnych. Respondentki jako pierwszą, podstawową przyczynę wymieniały redukcję etatów w firmie oraz likwidację zakładu / stanowiska pracy.
2. Głównymi czynnikami skłaniającymi do poszukiwania zatrudnienia są chęć poprawy sytuacji finansowej i usamodzielnienia się oraz chęć kontaktu z innymi ludźmi.
3. Pozytywnie ocenić należy wysiłki kobiet zmierzające do podjęcia zatrudnienia. Ponad połowa ankietowanych potwierdziła, że szuka zatrudnienia codziennie (52,8%). Co trzecia przyznała, że szuka pracy przynajmniej raz w tygodniu. Zaledwie trzy respondentki przyznały, że aktualnie nie podejmują wysiłków zmierzających do rozpoczęcia zatrudnienia. Częstotliwość, z jaką respondentki poszukiwały pracy warunkował w dużym stopniu wiek ankietowanych. Osoby młode (poniżej 25 roku życia) oraz bezrobotne od 25 do 49 roku życia znacznie częściej niż kobiety z grupy 50+ informowały, że poszukują pracy codziennie. Wynikało to z faktu, że dla osób młodych ważnym źródłem poszukiwania zatrudnienia był internet.
4. Zdecydowana większość badanych przyznała, że szuka zatrudnienia korzystając z alternatywnych źródeł informacji o wolnych miejscach pracy. Przede wszystkim kobiety wskazywały na internet (z którego korzystało 76% ankietowanych) oraz oferty powiatowego urzędu pracy (69,3%). Nieco ponad połowa respondentek korzystała z pomocy rodziny bądź znajomych. Najmniej popularnym sposobem było posiłkowanie się usługami prywatnych agencji pośrednictwa pracy oraz własne ogłoszenia prasowe lub internetowe.
5. Respondentki tylko sporadycznie informowały, że korzystają z pośrednictwa niepublicznych agencji zatrudnienia. Warto rozważyć możliwość informowania bezrobotnych o działalności niepublicznych agencji zatrudnienia poprzez wyjaśnianie, że

usługi prywatnych biur pośrednictwa pracy są dla osób bezrobotnych bezpłatne, zaś rejestr podmiotów prowadzących pośrednictwo pracy, wpisanych do Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia, jest dostępny na stronie internetowej.

6. Warto także zachęcać bezrobotnych do udziału w targach / giełdach, gdyż z sondażu wynika, że ta forma poszukiwania pracy była relatywnie rzadko wykorzystywana przez bezrobotne kobiety. Informacje o organizowanych targach lub giełdach pracy powinny być podawane z wyprzedzeniem, najlepiej w formie ulotek, zawierających szczegółowe informacje na temat imprezy.
7. Zdecydowana większość bezrobotnych kobiet korzystała dotychczas z instrumentów rynku pracy lub objęta była aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu (122 respondentki, tj. 73,9% ogółu przebadanych). Tylko co czwarta ankietowana przyznała, że dotychczas nie korzystała z żadnej z form aktywizacji. Najbardziej popularnym wsparciem, oferowanym przez urzędy pracy było doradztwo zawodowe. W dalszej kolejności respondentki wymieniały kursy i szkolenia. Prawie co czwarta ankietowana wskazała na udział w zajęciach w klubie pracy lub stażach dla bezrobotnych. Pozostałe instrumenty rynku pracy (zatrudnienie subsydiowane, przygotowanie zawodowe dorosłych, dotacje na własny small biznes) cieszyły się mniejszą popularnością.
8. Zdecydowana większość badanych potwierdziła, że posiada kwalifikacje wystarczające do podjęcia zatrudnienia (62,6%). Jednocześnie zaledwie 10 respondentek oceniło swoje kompetencje i kwalifikacje jako wysokie (6,1%).
9. Zbadaniu faktycznych umiejętności i kompetencji respondentek służyło pytanie: *Proszę podać maksymalnie cztery cechy lub umiejętności, które uważa Pani za swoje atuty jako pracownika lub potencjalnego pracownika.* Zdecydowanie najczęściej wymieniano kompetencje miękkie: umiejętność pracy w zespole, komunikatywność, odpowiedzialność, uczciwość, lojalność. Co trzecia ankietowana przyznała, że posiada prawo jazdy (35,0%), jednak własnym samochodem dysponowały zaledwie 22 panie (13,5%). Tylko 20 ankietowanych potwierdziło znajomość języków obcych.
10. Z sondażu wynika, że dla większości respondentek własny small biznes nie jest receptą na wyjście z bezrobocia. Warto zatem rozważyć możliwość promowania dobrych praktyk, na przykład poprzez organizowanie spotkań z osobami, którym udało się otworzyć własną działalność gospodarczą. Można także zachęcać bezrobotne kobiety do udziału w bezpłatnych spotkaniach, na których omawiane są kwestie związane z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej.
11. Prowadząc rozmowy doradcze, opiekunowie klienta (doradcy zawodowi) powinni zdiagnozować, na ile szkolenia językowe lub / i komputerowe w przypadku konkretnej osoby zwiększą szanse zatrudnieniowe. Zainteresowanie tymi szkoleniami jest bowiem największe. Równocześnie niewielki odsetek badanych potwierdza znajomość języków (12,3% ankietowanych) oraz umiejętność obsługi komputera (27,6%).
12. Oceniając skuteczność podstawowych usług i instrumentów rynku pracy, respondentki wskazały szkolenia oraz staże dla bezrobotnych. W następnej kolejności wymieniana była usługa doradztwa zawodowego. Co ciekawe, stosunkowo nisko oceniono przydatność dotacji / pożyczek na uruchomienie działalności gospodarczej oraz zatrudnienia subsydiowanego. Być może wynika to z faktu, że w województwie śląskim najbardziej popularnymi aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu są staże i szkolenia. „Twarde” dane statystyczne wskazują, iż bez względu na rok sprawozdawczy, zatrudnieniem subsydiowanym objętych jest relatywnie niewiele bezrobotnych kobiet, o czym świadczą dane zawarte w poniższej tabeli:

Województwo śląskie		2012 r.	2013 r.	
Przyczyny "odpływu" kobiet z bezrobocia, z uwzględnieniem aktywnych form przeciwdziałaniu bezrobociu.				
Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych		138 363	145 791	
z tego z przyczyn	podjęcia pracy	59 336	66 816	
	niesubsydiowanej	54 397	61 502	
	w tym pracy sezonowej	250	307	
	subsydiowanej	4 939	5 314	
	z tego	prac interwencyjnych	779	772
		robót publicznych	762	968
	z tego	podjęcia działalności gospodarczej	1 894	2 023
		podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	1 433	1 470
		inne	71	81
		rozpoczęcia szkolenia	3 848	4 537
		rozpoczęcia stażu	12 449	13 691
		rozpoczęcie przygotowania zawodowego dorosłych	35	33
		rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	2 580	2 464
		rozpoczęcia realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego	163	244
		odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej formy pomocy	2 286	2 249
		niepotwierdzenia gotowości do pracy	41 253	38 606
		dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	7 653	7 578
		podjęcia nauki	449	489
		ukończenia 60/65 lat	715	618
		nabycia praw emerytalnych lub rentowych	1 244	1 664
		nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego	2 940	3 563
	innych	3 412	3 239	

13. W odniesieniu do przyczyn przeszkadzających kobietom w znalezieniu pracy, jakie respondentki wskazywały najczęściej są wiek (18,6%), brak możliwości przekazania opieki nad dziećmi (16,7%) i brak doświadczenia zawodowego (15,2%). Pierwszą z przyczyn wskazało 65,5% kobiet w przedziale wieku 35-49 lat i aż 90,6% kobiet w grupie wiekowej 50+. Przeszkoda ta nie występuje praktycznie w odniesieniu do kobiet w wieku od 18-24 lat, natomiast dla aż 59,3% respondentek w tej grupie wiekowej wskazało brak doświadczenia zawodowego i 70,4% brak możliwości przekazania opieki nad dziećmi jako główne przeszkody w znalezieniu pracy. Problem opieki nad dziećmi stanowi główną przeszkodę w znalezieniu pracy także dla kobiet w wieku od 25-34 lat, na co wskazało aż 67,4% badanych kobiet w tej grupie wiekowej.
14. Niezwykle niepokojącym jest fakt, iż w dalszym ciągu kobiety spotykają się z przejawami nierównego traktowania w ubieganiu się o pracę, wynikającego z płci. Doświadczenie takie potwierdziło 55,9% ankietowanych pań.
15. Najczęściej spotykanymi przejawami dyskryminacji z jakimi stykały się respondentki były sytuacje różnicowania wynagrodzenia pomiędzy kobietami i mężczyznami, na co wskazało 30,2% badanych kobiet, pytania o sytuację rodzinną podczas rozmów kwalifikacyjnych (takie pytania zazwyczaj nie padają w odniesieniu do mężczyzn) co potwierdziło 23,9% pań i gorsze traktowanie z powodu posiadania dzieci lub ewentualnego macierzyństwa, co znalazło potwierdzenie wśród 17,8% odpowiedzi respondentek. Na czwartym miejscu panie wskazywały zjawisko nierównego traktowania w pracy (lobbingu) wynikającego tylko i wyłącznie z różnicy płci.

4 Załącznik tabelaryczny

Metryczka \

Wiek respondentek

Wiek respondentek	Rozkład odpowiedzi		Struktura wieku kobiet w regionie
	Liczba wskazań	%	
18 – 24 lat	27	16,6%	17,2%
25 – 34 lat	46	28,2%	32,2%
35 – 49 lat	58	35,6%	30,4%
powyżej 50 lat	32	19,6%	20,2%
RAZEM	163	100,0%	100,0%

Poziom wykształcenia respondentek

Wykształcenie	Liczba respondentek	% udziału	Struktura wykształcenia kobiet w woj. śląskim
wyższe	35	21,5%	15,6%
policealne i średnie zawodowe	40	24,5%	25,7%
średnie ogólnokształcące	20	12,3%	11,9%
zasadnicze zawodowe	47	28,8%	22,9%
gimnazjalne i poniżej	21	12,9%	23,9%
Ogółem	163	100,0	100,0%

Stan cywilny

Wyszczególnienie	Rozkład odpowiedzi	
	Liczba wskazań	%
Zamężna lub pozostająca w stałym związku (konkubinat)	93	57,1%
Wolna (panna, rozwiedziona, w separacji, wdowa)	70	42,9%
RAZEM	163	100,0%

Czy posiada dzieci

Wyszczególnienie	Rozkład odpowiedzi	
	Liczba wskazań	%
Tak	112	68,7%
Nie	51	31,3%
RAZEM	163	100,0%

Miejsce zamieszkania

Wyszczególnienie	Rozkład odpowiedzi	
	Liczba wskazań	%
Miasto	108	66,3%
Wieś	55	33,7%
RAZEM	163	100,0%

Pytanie I. Jak długo pozostaje Pani bez pracy

Czas pozostawania bez pracy	Liczba respondentek	% udziału
Krócej niż rok	57	35,0%
Od roku do 2 lat	31	19,0%
Powyżej 2 lat	75	46,0%
Ogółem	163	100,0%

Pytanie II. Ile lat Pani wcześniej pracowała

Długość dotychczasowego stażu pracy	Liczba respondentek	% udziału
Krócej niż rok	16	10,7%
Od 1 do 5 lat	53	35,6%
Dłużej niż 5 lat	80	53,7%
Ogółem	149	100,0%

Pytanie IV. Przyczyny utraty pracy - główna przyczyna, wskazywana jako pierwsza
Ujęcie rankingowe

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba wskazań	%
Redukcja etatów w firmie	45	30,2%
Likwidacja zakładu / stanowiska pracy	42	28,2%
Urlop macierzyński / wychowawczy	24	16,1%
Inne przyczyny	12	8,1%
Względy zdrowotne	8	5,4%
Zbyt niskie zarobki	4	2,7%
Niedogodny czas pracy	4	2,7%
Brak możliwości rozwoju zawodowego, chęć znalezienia lepszej pracy	4	2,7%
Konieczność opieki nad członkiem rodziny (np. rodzicami)	2	1,3%
Konflikt z pracodawcą, zła atmosfera w pracy	2	1,3%
Likwidacja własnej działalności gospodarczej	2	1,3%
Zmiana profilu przedsiębiorstwa	0	0,0%
Razem	149	100,0%

Przyczyny utraty pracy - główna przyczyna, wskazywana jako druga
Ujęcie rankingowe

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba wskazań	%
Urlop macierzyński / wychowawczy	12	26,1%
Redukcja etatów w firmie	8	17,4%
Brak możliwości rozwoju zawodowego, chęć znalezienia lepszej pracy	8	17,4%

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba wskazań	%
Niedogodny czas pracy	4	8,7%
Likwidacja własnej działalności gospodarczej	4	8,7%
Względy zdrowotne	3	6,5%
Inne przyczyny	3	6,5%
Zmiana profilu przedsiębiorstwa	2	4,3%
Konieczność opieki nad członkiem rodziny (np. rodzicami)	1	2,2%
Konflikt z pracodawcą, zła atmosfera w pracy	1	2,2%
Razem	46	100,0%

Pytanie V. Jakie są główne czynniki skłaniające Panią do poszukiwania pracy?
Proszę wybrać maksymalnie 2 możliwości

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba odpowiedzi	Wskaźnik struktury %
Chęć poprawy sytuacji finansowej	130	48,1%
Chęć usamodzielnienia się	43	15,9%
Chęć powrotu na rynek pracy po urodzeniu dziecka	27	10,0%
Rozwój ambicji zawodowych	33	12,2%
Chęć kontaktu z innymi ludźmi	35	13,0%
Inne – jakie	2	0,7%
Razem	270	100,0%

Pytanie VI. Jak często szuka Pani pracy?

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba wskazań	Wskaźnik struktury %
Codziennie	86	52,8%
1 raz w tygodniu	56	34,4%
1 raz w miesiącu	15	9,2%
Rzadziej niż 1 raz w miesiącu	3	1,8%
Obecnie nie szukam pracy	3	1,8%
Razem	163	100,0%

Pytanie VII W jaki sposób przeważnie szuka Pani pracy?
Można wybrać dowolną ilość odpowiedzi.

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba odpowiedzi	%
Poprzez rodzinę lub znajomych	110	17,2%
Poprzez powiatowy urząd pracy	113	17,6%
Poprzez targi pracy, spotkania z pracodawcami	16	2,5%
Przeglądając ogłoszenia w gazetach	73	11,4%
Przeglądając Internet	124	19,3%
Czytając ogłoszenia na słupach/w sklepach	45	7,0%
Dając własne ogłoszenia w gazetach lub Internecie	8	1,2%

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba odpowiedzi	%
Wysyłając moje CV do wybranych firm	85	13,3%
Chodząc osobiście do firm/zakładów pracy	57	8,9%
Przez prywatne agencje pośrednictwa pracy	7	1,1%
Chwilowo nie szukam pracy	3	0,5%
Razem	641	100,0%

Pytanie VIII. Jak ocenia Pani obecną sytuację na rynku pracy. Czy Pani zdanie obecnie jest łatwo czy trudno znaleźć pracę?

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba wskazań	Wskaźnik struktury %
Bardzo trudno	86	52,8%
Trudno	70	42,9%
Bardzo łatwo	1	0,6%
Łatwo	0	0,0%
Trudno powiedzieć	6	3,7%
Razem	163	100,0%

Pytanie IX. Jak ocenia Pani swoje kwalifikacje zawodowe?

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba wskazań	Wskaźnik struktury %
Niskie	28	17,2%
Wysokie	10	6,1%
Wystarczające, aby znaleźć pracę	102	62,6%
Nie są wystarczające do znalezienia pracy	23	14,1%
Razem	163	100,0%

Pytanie X. Proszę podać maksymalnie cztery cechy lub umiejętności, które uważa Pani za swoje atuty jako pracownika lub potencjalnego pracownika

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba wskazań	%
Znajomość języków obcych	20	2,9%
Wiedza specjalistyczna	15	2,2%
Umiejętność obsługi komputera	45	6,6%
Umiejętność obsługi kasy fiskalnej	42	6,1%
Umiejętność obsługi urządzeń biurowych (fax, ksero, urządzenie wielofunkcyjne, itp.)	20	2,9%
Prawo jazdy	57	8,3%
Dysponowanie własnym samochodem	22	3,2%
Umiejętność pracy w zespole	94	13,7%
Komunikatywność	86	12,6%
Kreatywność	31	4,5%
Samodzielność	49	7,2%
Odpowiedzialność	83	12,1%

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba wskazań	%
Dyspozycyjność	41	6,0%
Umiejętność negocjacji	9	1,3%
Uczciwość, lojalność	70	10,2%
Inne – jakie?	0	0,0%
Razem	684	100,0%

Pytanie XI. Z jakich form pomocy oferowanych bezrobotnym korzystała Pani dotychczas?

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba wskazań	%
Kursy i szkolenia	54	25,6%
Doradztwo zawodowe	70	33,2%
Udział w zajęciach klubu pracy	35	16,6%
Prace interwencyjne lub roboty publiczne	10	4,7%
Prace społecznie użyteczne	5	2,4%
Staż dla bezrobotnych	30	14,2%
Dotacja/pożyczka na rozpoczęcie działalności gospodarczej	2	0,9%
Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	4	1,9%
Inne	1	0,5%
RAZEM N = 122 kobiety	211	100%
Żadne - 41 kobiet	41	100%

Pytanie XII. Które z wymienionych form pomocy zalicza Pani do najbardziej przydatnych w znalezieniu pracy? (maksymalnie 3 odpowiedzi)

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba wskazań	%
Kursy i szkolenia	115	33,1%
Doradztwo zawodowe	52	15,0%
Udział w zajęciach klubu pracy	24	6,9%
Prace interwencyjne	16	4,6%
Roboty publiczne	7	2,0%
Staż dla bezrobotnych	73	21,0%
Prace społecznie użyteczne	3	0,9%
Dotacja/pożyczka na rozpoczęcie działalności gospodarczej	27	7,8%
Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	26	7,5%
Inne	1	0,3%
Żadne	3	0,9%
Razem	347	100,0%

Pytanie XIII. Zakładając, że miałyby Pani możliwości czasowe i finansowe, w jakich szkoleniach chciałaby Pani uczestniczyć?

Proszę wybrać maksymalnie 4 odpowiedzi

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba odpowiedzi	%
Języki obce	65	15,8%
Informatyka i wykorzystanie komputerów	51	12,4%
Usługi transportowe (prawo jazdy, obsługa wózków widłowych, przewóz osób, towaru itp.)	15	3,6%

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba odpowiedzi	%
Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	28	6,8%
Sprzedaż, marketing (np. obsługa kas fiskalnych, obsługa klienta)	33	8,0%
Zarządzanie i administrowanie	20	4,9%
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia	36	8,7%
Prace sekretarskie i biurowe	29	7,0%
Opieka zdrowotna (np. masaż leczniczy, kurs pierwszej pomocy)	27	6,6%
Opieka społeczna w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi	38	9,2%
Budownictwo (np. tynkarz, malarz, kursy spawania)	1	0,2%
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	21	5,1%
Usługi gastronomiczne (np. kucharz, kelner)	18	4,4%
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	24	5,8%
W innych - jakich	1	0,2%
W żadnych	5	1,2%
Razem	412	100,0%

Pytanie XIV. Czy kiedykolwiek rozważała Pani założenie własnej działalności gospodarczej

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba wskazań	Wskaźnik struktury %
Tak- prowadziłam w przeszłości własną działalność gospodarczą	19	11,7%
Tak – rozważałam założenie własnej działalności gospodarczej, ale się na to nie zdecydowałam	35	21,5%
Tak – obecnie rozważam założenie własnej działalności gospodarczej	9	5,5%
Nie – nigdy nie myślałam o samozatrudnieniu	72	44,2%
Trudno powiedzieć	28	17,2%
Razem	163	100,0%

Pytanie XV. Jak Pani myśli, co przeszkadza kobietom w znalezieniu pracy?
Proszę wybrać maksymalnie 3 odpowiedzi

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba wskazań	%
Brak doświadczenia zawodowego	62	15,2%
Brak odpowiedniego wykształcenia	48	11,8%
Brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych	35	8,6%
Wiek	76	18,6%
Brak możliwości przekazania opieki nad dzieckiem/dziećmi	68	16,7%
Niedogodny czas pracy	24	5,9%
Propozycje pracy poniżej własnych kwalifikacji	23	5,6%
Niskie płace	46	11,3%
Nieumiejętność zaprezentowania swoich zalet na rozmowie kwalifikacyjnej	16	3,9%
Nieumiejętność szukania pracy	7	1,7%
Inne	3	0,7%
Razem	408	100,0%

Pytanie XVI. Czy uważa Pani, że kobiety poszukujące pracy są gorzej traktowane niż poszukujący pracy mężczyźni?

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba wskazań	Wskaźnik struktury %
TAK	90	55,9%
NIE	71	44,1%
Razem	161	100,0%

Pytanie XVII. Z jakimi przypadkami gorszego traktowania/dyskryminacji spotkała się Pani osobiście?

Wyszczególnienie (opcje odpowiedzi)	Liczba wskazań	%
Niższe wynagrodzenie	73	30,2%
Nierówne traktowanie w pracy (lobbing)	38	15,7%
Gorsze traktowanie w pracy ze względu na posiadanie dzieci/zajście w ciąży	43	17,8%
Mniejsze szanse na awans zawodowy	25	10,3%
Pytania o sytuację rodzinną	58	23,9%
Inne	5	2,1%
Razem	242	100,0%

Opracowała:
Regina Borowiec - Dutka